

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
Кафедра практичної психології та педагогіки**

**МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК В ЛОМЖІ
(Республіка Польща)**

**ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
Кафедра педагогіки та гуманітарних дисциплін**

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ» Волинської обласної ради**

ОСОБИСТІСТЬ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

**Матеріали
ХІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

м. Львів, 23 квітня 2025 р.

Львів – 2025

Рекомендовано до друку вченою радою факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності 22 квітня 2025 року, протокол № 4.

Рецензенти:

Потапчук Євген Михайлович – доктор психологічних наук, професор;

Повстин Оксана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор.

Особистість в екстремальних умовах: матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції (23 квітня 2025 р., м. Львів).
Львів, 2025. 414 с.

Редакційна колегія:

доктор психологічних наук, доцент **Сірко Р. І.** (голова);

доктор педагогічних наук, професор **Аніщенко В. О.**;

доктор педагогічних наук, професор **Литвин А. В.**;

доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник **Руденко Л. А.**;

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник **Вдович С. М.** (упорядник);

кандидат педагогічних наук **Марчук С. С.**;

кандидат педагогічних наук **Шарлович З. П.**

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розглядаються психологічні особливості діяльності особистості в умовах воєнного стану, проблеми психологічного супроводу особистості, яка зазнала травматичного впливу, психолого-педагогічні аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців до діяльності в екстремальних умовах, міждисциплінарні аспекти підготовки та діяльності особистості в екстремальних умовах.

Для науковців у галузі психології та педагогіки, психологів-практиків і педагогів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, аспірантів, ад'юнктів, докторантів.

Матеріали подано в авторській редакції.

© Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності, 2025

© Автори, 2025

ЗМІСТ

Розділ 1

Психологічні особливості діяльності особистості в умовах воєнного стану

Юлія Бойко-Бузиль, Ігор Пампура

Психологічні особливості професійної діяльності поліцейських в екстремальних умовах 13

Світлана Ганаба, Марта Силюк

Психологічна стійкість прикордонників в умовах воєнного стану: чинники, механізми та шляхи підтримки 16

Зоряна Кісіль

До питання розвитку психологічної ресурсності в контексті проходження служби в Національній поліції України 20

Юлія Колісник-Гуменюк

Психологічна адаптація особистості до умов військового стану ... 23

Анатолій Нестер

Окремі питання психологічної стійкості громадян України в умовах воєнного стану 27

Ліна Перелигіна, Антон Швалб

Психологічна готовність майбутніх правоохоронців: роль емоційної стійкості, мотивації та соціальної адаптивності ... 31

Ігор Приходько, Яніна Мацегора

Концептуальні основи психологічної стійкості військовослужбовців 33

Роман Попелюшко, Ілля Беляєв

Психологічні стратегії подолання професійного вигорання у психологів в умовах воєнного стану 37

Олеся Смолінська

Праця викладача в умовах війни: професійне та особисте 41

Галина Брославська, Неллі Тарасенко

Вплив війни на якість навчання здобувачів освіти 44

<i>Інесса Візнюк, Анна Долинна, Сергій Долинний</i> Психологічні аспекти професійної діяльності рятувальників ДСНС: вплив емоційного вигорання на ефективність роботи	48
<i>Ліля Дробіт, Софія Сербенюк, Софія Федорчак</i> Особливості мовлення осіб із заїканням, спричиненим посттравматичним стресовим розладом	53
<i>Ірина Ковальчук, Оксана Федорчук</i> Майндфулнес-практики у запобіганні стресу в умовах соціальних потрясінь	55
<i>Маріанна Компанович</i> Самосвідомість як складова побудови запиту супервізанта	59
<i>Людмила Левицька</i> Вплив екстремальних ситуацій на психічне здоров'я особистості	63
<i>Оксана Трусевич</i> Як це – працювати в умовах воєнного стану?	66
<i>Роман Яремко, Руслана Шаптала</i> Забезпечення інформаційної безпеки у Збройних силах України	70
<i>Костянтин Треф'як</i> Особливості змін в професійній діяльності психологів-психотерапевтів в часі війни	72
<i>Галина Голя</i> Особливості шлюбно-сімейних відносин студентів в умовах воєнного стану	75
<i>Анна Іванів</i> Психологічні аспекти адаптації особистості в умовах воєнного стану	79
<i>Маргарита Сторожко</i> Професійне вигорання медичних працівників в умовах воєнного стану	82
<i>Анастасія Андрущишин, Яна Юсип</i> Адаптація соціальних служб до ризиків відмов транспорту в умовах воєнного стану в Україні	85
<i>Діана Гудзик</i> Психологічні особливості копінг-стратегій поведінки підлітків в умовах воєнного стану	87

Євгенія Канівець, Анастасія-Олена Чайковська Посттравматичне заїкання як прояв особистісної дезадаптації в умовах психологічної травми	91
Анастасія Михайлецька Вплив інтуїції на прийняття рішень в ризикових ситуаціях	94
Сиротюк Оксана, Тимошук Надія Психологічний клімат у школі під час воєнного стану: як адаптувати навчальний процес до нових реалій	97

Розділ 2

Психологічний супровід особистості, яка зазнала травматичного впливу

Вікторія Аніщенко До питання щодо психологічної підтримки персоналу ДКВС України	101
Наталія Мачинська Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка здобувачів освіти в умовах воєнного стану	105
Роман Попелюшко, Ольга Борисова Методи та стратегії психологічного консультування в кризових ситуаціях	108
Роман Попелюшко, Еля-Айше Гюлер Технології психологічної експертизи у роботі з ветеранами бойових дій	112
Ольга Воробйова Особливості надання кризової допомоги особистості в екстремальних умовах	115
Тетяна Грубі, Валентина Купчишина Психопрофілактика та методи подолання стресових розладів у військовослужбовців	118
Марія Козігора, Наталія Ярошук Майндфулнес як інструмент самодопомоги під час війни	122
Владислав Платонов Особливості діагностики симптомів професійного вигорання персоналу ДСНС України	126

<i>Лариса Подкоритова</i>	
Використання літератури нонфікшн для психологічної допомоги	128
<i>Oleksandr Khlon</i>	
Conducting Promotional Activities to Popularise Psychological Assistance by Artificial Intelligence to Parolees for Their Participation in the Defence of the Country in the Media	134
<i>Олександра Шидула, Оксана Стельмах</i>	
Вправа «ріка життя» як елемент психологічного супроводу осіб із травматичним досвідом: інтегративний підхід	138
<i>Ольга Лозинська</i>	
Роль психологічної допомоги в життєвих кризах	141
<i>Анастасія Ленчинська</i>	
Арттерапевтичні інтервенції в роботі з посттравматичними розладами: механізми впливу та практичні підходи	145
<i>В'ячеслав Олійник</i>	
Повернення героїв: уроки постдосвідного зростання	149
<i>Анна Топчило, Валентин Кердивар</i>	
Метод каністерапії в психологічному відновленні персоналу сектора безпеки і оборони, який зазнав поранень	153
<i>Галина Чупандіна</i>	
Психосоціальна підтримка дітей із розладами аутичного спектру в умовах психотравмуючого середовища	156
<i>Яна Бевзюк</i>	
Роль військового психолога у реабілітації військовослужбовців після бойових дій	158
<i>Валерія Бондар</i>	
Психологічні засоби корекції бойового стресу у військовослужбовців ЗСУ	160
<i>Олена Лукашик</i>	
Казкотерапія як засіб корекції дитячих страхів у дітей старшого дошкільного віку	162
<i>Анна-Марія Макар, Ольга Михайлюк</i>	
Відновлення мовлення у військових після черепно-мозкової травми: психолого-логопедичний підхід	166

Георгій Фараонов

Особливості психологічного супроводу військовослужбовців при посттравматичному стресовому розладі	169
---	-----

Надія Юнчик

Сюжетно-рольова гра як психологічний інструмент підтримки дітей дошкільного віку із травматичним досвідом	172
---	-----

Софія Ясюк

Розвиток емпатії у дітей дошкільного віку в умовах травматичного досвіду	176
--	-----

Розділ 3

Психолого-педагогічні аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців до діяльності в екстремальних умовах

Михайло Козяр

Професійна підготовка майбутніх рятувальників в умовах війни	180
--	-----

Світлана Харченко

Почуття гумору як спосіб подолання стресу працівниками правоохоронних органів	182
---	-----

Андрій Цюприк

Психологічні особливості формування соціальної відповідальності в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців	185
---	-----

Руслана Ваврик

Професійна діяльність військового диригента Збройних сил України в умовах війни	188
---	-----

Юрій Вінтюк

Підготовка майбутніх фахових психологів до консультативної роботи на кризових лініях	191
--	-----

Оксана Вознюк

Військова освіта в Україні в контексті стандартів НАТО: формування професійної культури офіцера	195
---	-----

Олеся Дишко, Едуард Косинський

Гендерні особливості впливу освітнього процесу на стратегії протидії стресу	199
---	-----

<i>Ігор Коваль</i>	
Дослідження готовності майбутніх офіцерів служби цивільного захисту до саморозвитку	203
<i>Тетяна Матвійчук</i>	
Потенціал соціально-психологічного тренінгу в підготовці майбутніх учителів фізичної культури	205
<i>Алла Неурова, Каміла Курніль</i>	
Професійна психологічна підготовка підрозділів НГУ щодо формування у бійців мотивації до виконання завдань в бойових умовах (на прикладі окремого загону спеціального призначення Національної гвардії України «АЗОВ»)	210
<i>Надія Онушко, Оксана Бойчук</i>	
Наступність змісту навчання учнів і курсантів ДСНС у системі «ліцей – університет»	213
<i>Neonila Partyko, Yuanyue Lin</i>	
Relationship between Family Upbringing Styles in University Teachers' Families and Coping Strategies in Extreme Situations	217
<i>Володимир Слободяник, Юлія Левченко</i>	
Рівень особистісних домагань молоді, як суб'єктів самозбережувальної поведінки	221
<i>Олена Штена</i>	
Вплив саморефлексії на толерантність до невизначеності у студентів-психологів	225
<i>Олександр Морозовський</i>	
Психологічна підготовка поліцейських спостерігачів до участі в миротворчих місіях: чинники стресу, профілактика й адаптаційні стратегії	229
<i>Оксана Пилипець</i>	
Психологічний аспект подолання комунікативних бар'єрів у процесі вивчення іноземної мови	234
<i>Лілія Пилипенко, Юлія Чечільницька</i>	
До питання дослідження професійної мотивації майбутніх рятувальників	237
<i>Олег Саламон, Юлія Кагуй</i>	
Інноваційні підходи до психолого-педагогічної підготовки фахівців ризикованих професій	240

Павло Завалко

Значення комунікативної компетентності в професійному розвитку фахівців психологічної реабілітації	244
--	-----

Наталія Іванишин

Психолого-педагогічні засади іншомовної підготовки майбутніх фахівців цивільного захисту в Україні в умовах війни	247
---	-----

Юрій Кухта, Андрій Литвин

Особливості професійної підготовки фахівців із міжнародних відносин	249
---	-----

Yu Cao, Neonila Partyko

Creative Competence of Higher Education Students in the Context of Professional Training	254
--	-----

Руслан Бровченко

Психолого-педагогічні основи професійної підготовки майбутніх фахівців до діяльності в екстремальних умовах	257
---	-----

Оксана Ткачик, Роман Яремко

Важливість формування навичок командної взаємодії у майбутніх рятувальників як умова ефективної професійної діяльності	260
--	-----

Розділ 4

Міждисциплінарні аспекти підготовки та діяльності особистості в екстремальних умовах

Роман Гуревич

Інтердисциплінарні зв'язки у підготовці майбутніх фахівців ДСНС	263
---	-----

Алла Коломієць, Дмитро Коломієць, Олександр Кушнір

Використання штучного інтелекту вчителем та учнями в екстремальних умовах	267
---	-----

Лариса Руденко, Валерій Соловйов

Методичні аспекти формування педагогічної компетентності майбутніх фахівців	271
---	-----

Роксолана Сірко, Мирослав Коваль

Термінологічний аналіз понять «професійна придатність», «професійна надійність», «професійна готовність»	275
--	-----

<i>Ірина Бабій</i>	
Психологічне консультування у професійній діяльності психолога (лінгводидактичний аспект)	277
<i>Петро Бойчук</i>	
Стрес у студентському житті: вплив та способи подолання	279
<i>Світлана Вдович</i>	
Психологічні проблеми осіб, які пережили окупацію, у контексті базових потреб А. Маслоу	283
<i>Юрій Вінтюк</i>	
Фільмотерапія у профілактиці насильства в навчальних закладах (на прикладі фільму «Вчитель»)	289
<i>В'ячеслав Гаврилькевич, Станіслав Крук</i>	
Короткий історичний огляд психофізіологічних знань про серце: від античності до наших днів	294
<i>Тетяна Конівіцька, Лідія Вербицька</i>	
Формування національної ідентичності особистості в закладах освіти безпекового спрямування	301
<i>Емілія Костишин</i>	
Соціальні послуги в умовах війни в Україні: нові зміни та виклики	305
<i>Олександр Куций</i>	
Системно-синергетичний підхід до супроводу кар'єрного становлення персоналу екстремального типу професійної діяльності	309
<i>Анастасія Ленчинська</i>	
Механізми арт-терапії з точки зору нейронауки в роботі з ПТСР	312
<i>Олег Лозинський</i>	
Особистість – українське суспільство – світ на перехресті «екстремальних умов»	316
<i>Сергій Марчук</i>	
Шляхи формування стресостійкості здобувачів освіти під час війни	321
<i>Тарас Матвійчук</i>	
Семантичні та психолінгвістичні інтерпретації екстремальних умов	325
<i>Ірина Матійків</i>	
Метафоричні асоціативні карти як інструмент психологічної практики	332

Олег Огірко	
Формування особистості студентської молоді на основі духовно-моральних ціннісних орієнтирів	334
Іван Сулятицький	
Етнопсихолінгвістика безпеки у кризовому діалозі	339
Вадим Шемчук	
Міждисциплінарні аспекти підготовки майбутніх офіцерів запасу сухопутних військ в умовах російсько-української війни	341
Ольга Якимович	
Особливості соціальної безпеки особистості в екстремальних умовах	344
Тетяна Цюпенко	
Емоційний інтелект як ресурс формування психологічної стійкості особистості в умовах соціальних викликів та невизначеності	348
Вікторія Боднарчук	
Формування соціальних і професійно важливих якостей майбутніх фахівців цивільного захисту засобами театральної педагогіки	350
Олена Задирака	
Психологічні особливості організаційного стресу	353
Марія Шевякова	
Психолого-педагогічна інноватика видавничої діяльності в аспектах білінгвізму	357
Оксана Булій	
Конфліктна поведінка підлітків в умовах сьогодення	360
Олеся Думанська	
Актуальність кейс-менеджменту як інструменту соціальної підтримки в соціальній роботі	362
Ілона Каравець	
Особливості прояву тривожності підлітків у спілкуванні з дорослими	366
Ангеліна Клец, Марія Козігора	
Дослідження рівня сформованості моральних почуттів у дітей старшого дошкільного віку під час війни	370
Оля Луцишин	
Успішні кейси впровадження аутсорсингу соціальних послуг у Львівській територіальній громаді	372

<i>Олег Луц</i>	
Труднощі адаптації українських мігрантів до умов мирного життя закордоном	376
<i>Анна Мацигін</i>	
Сімейні кризи в умовах воєнного стану	378
<i>Лідія Олійник</i>	
Ризики для психологів під час виконання службових обов'язків	381
<i>Анастасія Полячук</i>	
Роль гри у розвитку пізнавальних здібностей дітей старшого дошкільного віку в стресових для дітей умовах	384
<i>Тетяна Сачук</i>	
До питання дослідження почуття провини у дружин військовослужбовців	388
<i>Ірина Тимчук</i>	
Психокорекція емоційного вигорання у волонтерів	392
<i>Наші автори</i>	396
<i>Інформація про наукових керівників</i>	411

ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ОСІБ, ЯКІ ПЕРЕЖИЛИ ОКУПАЦІЮ У КОНТЕКСТІ БАЗОВИХ ПОТРЕБ А. МАСЛОУ

Вплив війни на особистість завжди деструктивний. Людям щоденно доводиться переживати травматичні події, вони стикаються з рядом проблем, починаючи від втрати можливості забезпечувати свої базові потреби та завершуючи психологічними проблемами. У будь-якому випадку зникає відчуття благополуччя в різних аспектах.

Психологічні проблеми особистості, як доводять психологи (А. Маслоу, П. Янг, В. Кеннон), тісно пов'язані та значною мірою співвідносяться з рівнем задоволення її основних потреб. Згідно з ієрархічною системою потреб людини А. Маслоу, головними для людини є фізіологічні потреби, потреби в безпеці, любові, повазі та самореалізації. Найпотужнішими з усіх потреб є фізіологічні (потреба в їжі, воді, житлі, у відпочинку, а також сексуальні потреби). Як зазначає А. Маслоу, «конкретно це означає, що в людини, яка надзвичайно втрачає все в житті, найімовірніше, що основною мотивацією будуть фізіологічні потреби, а не будь-які інші. Людина, якій не вистачає їжі, безпеки, любові та поваги, швидше за все, буде прагнути їжі сильніше, ніж чогось іншого». Причому «якщо всі потреби незадоволені, і тоді в організмі домінують фізіологічні потреби, всі інші потреби можуть просто не існувати або відсунутись на другий план» [1]. Ці потреби є найголовнішими для виживання.

Під час війни, зокрема в окупації, рівень забезпечення базових проблем суттєво знижується або й зовсім стає неможливим. Передусім, існує реальна загроза життю та здоров'ю людей через бойові дії та сильні обстріли на території громад, арешти, репресії та жорстокість воєн, що суттєво впливає психологічно, викликає сильні емоції страху, безпорадності, невпевненості, призводить до постійних очікувань небезпеки, переживання напруги (навіть у відносно спокійні періоди), психологічних розладів, депресії й апатії. Бойові дії часто ставлять людей перед вибором між небезпекою залишатися вдома та ризиком вийти на безпечніші території.

На територіях, де ведуться бойові дії, та в окупації часто є брак або й взагалі відсутність продуктів харчування через неможливість належного постачання чи критичні обмеження і контроль ресурсів окупаційними силами. Відчуття голоду, невпевненість у наявності достатньої

кількості їжі та питної води, а також обмежений доступ до них можуть призводити до зниження енергії, втрати життєвих сил, стресу, апатії та ін. Це впливає як на фізичне здоров'я, так і на психічний стан особистості, збільшуючи ризик виникнення депресії та тривожних розладів.

Психологічно важкими для людей в окупації є також втрата житла через його руйнування чи незаконне заволодіння ним окупантами, що посилюється неможливістю його відновлення або справедливого вимагання повернення через органи державної влади, відсутністю чи обмеженим доступом до соціальних послуг. Це викликає почуття втрати, несправедливості, розчарування, безнадії та суттєво погіршує їхнє психологічне благополуччя.

Іншою не менш важливою проблемою під час окупації є обмежений доступ до медичних засобів. Це серйозний фактор, оскільки життєво необхідні ліки, медичні процедури та надання медичної допомоги можуть бути недоступними. Люди, які постійно використовують стабілізуючі медикаменти чи потребують регулярного лікування та медичного супроводу, можуть стикатися із загрозою погіршення стану здоров'я через їх відсутність.

Серйозні наслідки для фізичного та психологічного благополуччя людей в окупації може мати відсутність світла, що, передусім, впливає на їхній психічний стан. Нестача освітлення в темну пору доби може викликати стрес, тривогу та відчуття небезпеки, а особливо в умовах окупації. Забезпечення джерела світла є важливим для збереження відчуття безпеки та нормалізації сну. Нестача найнеобхідніших побутових умов (наявність електро-, газо- та водопостачання), предметів, одягу і взуття також може створювати додатковий дискомфорт людям на окупованих територіях, призводити до антисанітарії, захворювань і епідемій.

Ще одна важлива потреба людини – потреба в безпеці, яка полягає в необхідності захисту від фізичних і психологічних небезпек із боку навколишнього світу і впевненості в тому, що фізіологічні потреби будуть задовольнятися в майбутньому.

Життя в окупації сповнене різних небезпек: загроза життю, репресії, арешти, фізичне насилля, згвалтування, втрата житла, майна, роботи, здоров'я, неможливість забезпечити достойне життя собі та родині та ін. Все це призводить до постійного відчуття страху або й жаху, нестабільності та втрати контролю над власним життям, до переживання за своє життя та життя своїх рідних і близьких. Жах виникає через жорстокість і непередбачуваність ситуацій. Постійний стрес, спричинений

загрозою та невизначеністю, викликає тривогу. Люди переймаються своєю безпекою, майбутнім і долею близьких. Надмірна тривога може впливати на їхнє повсякденне функціонування. Для людини, яка тривалий час перебуває в небезпеці, пошук безпеки може стати домінуючою метою, для неї «практично все виглядає менш важливим, ніж безпека (навіть іноді фізіологічні потреби, які задоволені, тепер недооцінюються). Людину в такому стані, якщо він досить екстремальний і досить хронічний, можна охарактеризувати як таку, що живе майже задля безпеки» [1].

Наслідками постійних стресів, тривог, страхів, невизначеності та нестабільності, які виникають через відсутність безпеки, можуть бути фізична, емоційна та психічна втома, виснаженість, паніка, апатія, вразливість, втрата енергії та неможливість справлятися зі звичними обов'язками і справами, безпомічність, невпевненість у майбутньому. В умовах нестабільності, невизначеності, непередбачуваності та постійної загрози можливих бойових дій ці стани можуть поглиблюватися та продовжуватися навіть після усунення загроз і небезпек (людина залишається емоційно напруженою, роздратованою, тривожною, нервовою, постійно очікує негативних подій у майбутньому), призводити до тривожних, посттравматичних стресових, компульсивно-обсесивних та інших розладів, депресій. Це, у свою чергу, може впливати на відносини в родині, на соціальну взаємодію та на якість життя загалом.

Особливо негативно відсутність безпеки позначається на дітях. Ненадійний, небезпечний або непередбачуваний світ викликає у дитини почуття тривоги і небезпеки. Як зауважує А. Маслоу, «зіткнення звичайної дитини з новими, незнайомими, дивними, некерованими подразниками або ситуаціями занадто часто викликає небезпеку або реакцію жаху, як, наприклад, втрата або навіть розлука з батьками на короткий час, зіткнення з новими обличчями, новими ситуаціями або новими завданнями, вигляд дивних, незнайомих або неконтрольованих об'єктів, хвороба чи смерть» [1]. Для дитини має бути створений безпечний, впорядкований, передбачуваний, організований світ, на який вона може розраховувати, де не трапляються несподівані, некеровані чи інші небезпечні речі, де також є всесильні батьки, які оберігають і захищають її від зла. Отже, психологічне благополуччя дітей значною мірою залежить від їхніх батьків, які повинні забезпечити упорядковане та спокійне середовище, у якому діти почуватимуться безпечно. Однак в умовах окупації, невизначеності та постійної загрози батьки

також сильно переживають тривогу і страх за своїх дітей, їхній розвиток і майбутнє, що суттєво ускладнює можливості забезпечення дітям безпеки і комфорту. Це може викликати як у батьків, так і в їхніх дітей постійний стрес, невпевненість і відчуття безпорадності.

Водночас в умовах надзвичайних ситуацій, таких як війна, окупація, фізичне насилля чи дезорганізація суспільства, потреба в безпеці виступає активним і домінуючим мобілізатором усіх ресурсів організму людини, що дозволяє їй виживати і справлятися з багатьма труднощами [1].

В умовах окупації також суттєво порушуються соціальні зв'язки, а отже, не задовольняються або не повною мірою задовольняються потреби в любові, прихильності та приналежності. В умовах окупації приналежність людей до України, до українського народу агресори намагаються змінити на ворожу, окупанти можуть втручатися в особисте життя громадян, порушуючи їх права і свободу, люди, які навколо, можуть зовсім по-іншому проявлятися (наприклад, підтримувати окупаційну владу, співпрацювати з нею), що призводить до руйнування звичних взаємозв'язків між знайомими, друзями, сусідами та іншими членами громади та часто унеможлиблює таку необхідну підтримку і допомогу один одному в складних умовах окупації. Незадоволення потреби в любові, прихильності та приналежності може призводити до того, що людина як ніколи гостро відчуватиме відсутність друзів, коханої людини або дітей. В умовах окупації це суттєво підсилюється обмеженням зв'язків із рідними і друзями, особливо коли люди опинилися по різні сторони лінії фронту. Найскладнішим є неможливість отримання новин та достовірної, об'єктивної і надійної інформації через відсутність мобільного зв'язку й інтернету, обмеження у свободі слова та інформаційних ресурсах, внаслідок чого ширяться чутки та може виникати паніка, брак підтримки з боку родини і близьких людей, страх за їхню долю, відчуття ізоляції. Окрім цього, ворожий інфопростір, де відсутня правдива інформація про стан воєнних дій і події в Україні й регіоні, а також агресивна російська пропаганда негативно впливають на психологічне благополуччя особистості, що опинилася в окупації. Все це може викликати ряд негативних наслідків: психологічний дискомфорт і відчуття внутрішньої напруги через відсутність звичних соціальних контактів; страх за близьких та відчуття втрати контролю над ситуацією та своїм життям через невизначеність і невпевненість у майбутньому; тривожні розлади і депресії через самотність і відсутність підтримки; безсоння, неврози та погіршення загального самопочуття через постійний стрес, спричинений небезпекою

для рідних; соціальна ізоляція та втрата зв'язків із реальністю через страх і недовіру до оточення; зниження самооцінки та погіршення самопочуття через внутрішні конфлікти і невпевненість у власних переконаннях; проблеми у встановленні нових соціальних контактів та загострення психологічних проблем; порушення внутрішнього балансу та відчуття втрати приналежності через зміни в соціальних нормах та взаємодіях; емоційна нестабільність; втрата сенсу життя та ін. У таких умовах людина стає вразливою до впливу маніпуляцій та пропаганди окупантів, які можуть змінювати чи приховувати факти для досягнення своїх цілей.

Одним із важливих елементів психологічного благополуччя є самоповага, а також повага та визнання з боку оточення. Як зазначав А. Маслоу, «всі люди в нашому суспільстві (за кількома патологічними винятками) мають потребу або бажання стабільної, твердої, зазвичай, високої оцінки себе, самоповаги та поваги інших». Вчений підтвердив зазначеною самооцінкою має на увазі «те, що міцно ґрунтується на реальних можливостях, досягненнях і повазі з боку інших». Потреби в повазі, на його думку, – це, по-перше, «прагнення до сили, до досягнень, до адекватності, до впевненості перед обличчям світу, а також до незалежності та свободи»; по-друге, це «прагнення до репутації чи престижу (визначаючи це як повагу чи пошану з боку інших людей), визнання, уваги, важливості чи вдячності» [1]. Завдяки задоволенню цієї потреби людина може почуватися впевнено, відчувати свою цінність, силу, здатність і адекватність бути корисною і необхідною у світі.

В умовах окупації, зазвичай, знецінюється та принижується поневолений народ, не визнаються та заперечуються досягнення, компетентності та цінності людей. Це породжує відчуття неповноцінності, слабкості й безпорадності, що, у свою чергу, «викликає або базове знеохочення, або компенсаторні чи невротичні тенденції» [1]. Такий стан підсилюється проблемами з працевлаштуванням. Неможливість отримати роботу може вплинути на різні аспекти життя та психологічного благополуччя: порушити стабільність фінансового стану, викликати почуття втрати значущості, викликати тривогу і стрес, почуття втрати перспективи та мети в житті, погіршити соціальні відносини та призвести до самотності й ізоляції.

В умовах окупації особистість також не має повноцінних можливостей для розвитку, самовдосконалення і самореалізації, адже належним чином не функціонують підприємства, наукові установи, освітня сфера, сфера дозвілля, сфера обслуговування тощо. Коли людина не

робить те, до чого вона здатна, в неї може виникати незадоволення та неспокій. А. Маслоу наголошує: «Якою людиною *може* бути, вона *повинна* бути» і називає цю потребу потребою в самореалізації [1]. Особистісне зростання як почуття безперервного розвитку і самореалізації є важливою складовою психологічного благополуччя. Стресові ситуації, які виникають в окупації, можуть ускладнити цей процес, роблячи його складним і навіть болісним, однак вони, водночас, можуть стати викликом і потужним стимулом для особистісного зростання.

Окупація може позбавити людину чітких життєвих цілей, перешкоджати визначенню мети в умовах постійного стресу і загрози та пошуку сенсу свого існування. Відсутність перспектив, мети в житті, невизначеність, нестабільність і непередбачуваність життя в окупації можуть породжувати у людини відчуття зневіри, коли втрачається віра в майбутнє, виникають сумніви щодо власних можливостей контролювати своє життя. Це також призводить до тривожності, відчуття безпорадності та вразливості, втрати сенсу власного існування.

Таким чином, під час окупації люди стикаються з низкою серйозних проблем, як матеріальних (втрата житла, брак коштів, продуктів, електроенергії, медикаментів і медичної допомоги, відсутність зв'язку і достовірної інформації та ін.), так і психологічних (страх, стрес, тривога, втома, почуття невпевненості, психологічного дискомфорту, нестабільності, втрати, несправедливості, безпорадності, виснаженості, вразливості, розчарування, безнадії та зневіри, порушення внутрішнього балансу, зниження самооцінки, порушення соціальних зв'язків, соціальна ізоляція, погіршення загального самопочуття, втрата зв'язків з реальністю, безсоння, психологічні розлади, неврози, паніка, депресія, апатія, втрата сенсу життя тощо). Ці проблеми взаємодіють та створюють складний контекст для психологічного благополуччя людей, які пережили окупацію.

Після окупації людям доводиться вирішувати інші складні проблеми, які визначають їхній повсякденний життєвий ритм і психічний стан. Це період адаптації до нових реалій, де важливими є психологічна підтримка і психологічний супровід, які допоможуть людям відновитися психологічно, віднайти сенс життя, визначити чіткі цілі на майбутнє і подолати матеріальні та психологічні проблеми.

Емоційний стан суспільства непередбачуваний та коливається від ейфорії до негативних виявів. Населення періодично переживає стани величезного оптимізму, спричинені успіхами Збройних Сил України, які відзначаються і жваво обговорюються в інформаційному просторі.

Такі моменти сповнені вірою та надією на краще майбутнє, однак ці періоди ейфорії нерідко супроводжуються комплексом негативних емоцій, що виникають при усвідомленні вартості, яку суспільство заплатило за досягнення цих успіхів. Прикладом є ситуація після деокупації населених пунктів, коли спочатку люди переживають безмежну радість, відчують полегшення і віру в краще, однак позитивні емоції швидко змінюються на негативні, такі як страх, відчай і паніка, коли відкриваються жахливі злочини, скоєні окупаційною армією, всі негативні наслідки (руйнування, втрати та ін.). Таке коливання емоцій віддзеркалює складність психологічного стану суспільства, яке змушене адаптуватися до викликів і стресів, пов'язаних із війною й окупацією.

Враховуючи сталі обмеження, такі як комендантська година та перевірка документів, населення може спочатку відчувати певну надію на те, що конфлікт швидко завершиться, і вони знову зможуть повернутися до звичного способу життя. Проте з плином часу, коли військові дії тривають упродовж значного періоду, ця надія може почати втрачатися, а взамін посилюються негативні психічні стани, такі як депресія і паніка. Довготривалі умови воєнного стану також можуть викликати депресивний настрій у населення, оскільки вони стикаються з викликами щоденного функціонування в умовах обмежень і загроз. Невизначеність і страх перед майбутнім можуть негативно позначитися на загальному психічному стані особистості.

Отже, психологічна підтримка та розробка ефективних стратегій адаптації стають ключовими завданнями для забезпечення психічного благополуччя та реабілітації осіб, що пережили окупацію.

ЛІТЕРАТУРА

1. Maslow A. H. A Theory of Human Motivation. Psychological Review. 1943. № 50. P. 370–396. URL: <https://psychclassics.yorku.ca/Maslow/motivation.htm>

Юрій Вінтюк

ФІЛЬМОТЕРАПІЯ У ПРОФІЛАКТИЦІ НАСИЛЬСТВА В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ (на прикладі фільму «Вчитель»)

Вирішення завдань профілактики негативних явищ, які набули значного поширення в нашому суспільстві, зокрема, в молодіжному середовищі, вимагає застосування сучасних і ефективних методів її проведення. До них належить і фільмотерапія, яка набуває дедалі більшого

Наші автори

Андрущишин Анастасія Ігорівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, освітня програма «Соціальна робота»

Аніщенко Вікторія Олександрівна – професор кафедри педагогіки та професійної етики Пенітенціарної академії України, доктор педагогічних наук, професор

Бабій Ірина Володимирівна – доцент катедри українознавства та міжкультурної комунікації факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат педагогічних наук

Бевзюк Яна Олександрівна – здобувач освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету забезпечення оперативно-службової діяльності Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, освітня програма «Філологія (тактичний рівень військової освіти)»

Беляєв Ілля Дмитрович – здобувач освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету судноводіння Державного університету інфраструктури та технологій, освітня програма «Практична психологія»

Боднарчук Вікторія Василівна – викладач кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Бойко-Бузиль Юлія Юріївна – завідувач науково-дослідної лабораторії з проблем управління правоохоронною діяльністю та її психологічного супроводження Навчально-наукового інституту післядипломної освіти Національної академії внутрішніх справ, доктор психологічних наук, професор

Бойчук Оксана Юхимівна – викладач Вінницького ліцею Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат педагогічних наук

Бойчук Петро Микитович – ректор, доцент кафедри загальної педагогіки, психології та методики початкової освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, кандидат педагогічних наук, доцент

Бондар Валерія Василівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти, факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, освітня програма «Екстремальна та кризова психологія»

Борисова Ольга Богданівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету судноводіння Державного університету інфраструктури та технологій, освітня програма «Практична психологія»

Бровченко Руслан Євгенійович – здобувач освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету забезпечення оперативно-службової діяльності Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького, освітня програма «Філологія (тактичний рівень військової освіти)»

Брославська Галина Михайлівна – доцент кафедри математики та фізики Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, кандидат педагогічних наук, доцент

Булій Оксана Дмитрівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, освітня програма «Практична психологія»

Ваврик Руслана Василівна – доцент кафедри музичного мистецтва Інституту психологічної підтримки персоналу Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, кандидат педагогічних наук, доцент

Вдович Світлана Михайлівна – доцент кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

Вербицька Лідія Олегівна – завідувач кафедри українознавства та міжкультурної комунікації факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат філологічних наук

Візнюк Інеса Миколаївна – доцент кафедри психології та соціальної роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, кандидат психологічних наук

Вінтюк Юрій Володимирович – доцент кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат психологічних наук, доцент

Вознюк Оксана Миколаївна – професор кафедри воєнної історії Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, кандидат педагогічних наук, доцент

Воробйова Ольга Володимирівна – старший викладач кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ, доктор філософії

Гаврилькевич В'ячеслав Костянтинович – доцент кафедри психології та педагогіки Хмельницького національного університету, кандидат психологічних наук, доцент

Ганаба Світлана Олександрівна – професор кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, доктор філософських наук, професор

Голя Галина Миколаївна – викладач кафедри загальної педагогіки, психології та методики початкової освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

Грубі Тетяна Вікторівна – доцент кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, кандидат соціологічних наук, доцент

Гуревич Роман Семенович – директор Наукового інституту аспірантури і докторантури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) Національної академії педагогічних наук України

Гюлер Еля-Айше – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету судноводіння Державного університету інфраструктури та технологій, освітня програма «Практична психологія»

Гудзик Діана Володимирівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, освітня програма «Практична психологія»,

Дишко Олеся Леонідівна – доцент кафедри теорії та методики фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, кандидат педагогічних наук, доцент

Долинна Анна Сергіївна – старший викладач, завідувач відділу аспірантури і докторантури Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, кандидат історичних наук

Долинний Сергій Сергійович – старший викладач кафедри психології та соціальної роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, доктор філософії за спеціальністю 053 Психологія

Дробіт Лілія Ришардівна – доцент кафедри спеціальної освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка, кандидат психологічних наук, доцент

Думанська Олеся Степанівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, освітня програма «Соціальна робота»

Завалко Павло Ігорович – здобувач освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, викладач кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Задирака Олена Сергіївна – здобувачка освіти другого (магістерського) рівня освіти факультету психології Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна академія управління персоналом», освітня програма «Психологія»

Іванишин Наталія Любомирівна – старший викладач кафедри іноземних мов та перекладознавства, здобувач освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Іванів Анна Андріївна – магістр соціальної роботи

Кагуй Юлія Володимирівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти кафедри спеціальної освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка, освітня програма «Логопедія»

Канівець Євгенія Володимирівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка, освітня програма «Спеціальна освіта (Логопедія)»

Каравець Ілона Петрівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, освітня програма «Практична психологія»

Кісіль Зоряна Романівна – заступник директора Навчально-наукового інституту управління, психології та безпеки Львівського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України

Клец Ангеліна Сергіївна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, освітня програма «Дошкільна освіта»

Коваль Ігор Святославович – заступник начальника факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат педагогічних наук

Коваль Мирослав Стефанович – професор кафедри наглядно-профілактичної діяльності та пожежної автоматики Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, доктор педагогічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України

Ковальчук Ірина Леонідівна – доцент кафедри природничо-математичної, світоглядної освіти та інформаційних технологій Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, кандидат філософських наук, доцент

Козігора Марія Анатоліївна – старший викладач кафедри загальної педагогіки, психології та методики початкової освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, доктор філософії за спеціальністю Психологія

Козяр Михайло Миколайович – науковий співробітник відділу організації науково-дослідної діяльності Науково-дослідного центру Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, Заслужений працівник освіти України

Колісник-Гуменюк Юлія Ігорівна – доцент кафедри технологічної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор педагогічних наук, доцент

Коломієць Алла Миколаївна – проректор з наукової роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, доктор педагогічних наук, професор

Коломієць Дмитро Іванович – професор кафедри технологій і безпеки життєдіяльності Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, кандидат педагогічних наук, професор

Компанович Маріанна Станіславівна – завідувачка кафедри психології та соціально-гуманітарних наук Львівського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП», кандидатка психологічних наук

Конівіцька Тетяна Ярославівна – доцент кафедри українознавства та міжкультурної комунікації факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат педагогічних наук, доцент

Косинський Едуард Олександрович – викладач кафедри теорії та методики фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

Костишин Емілія Іванівна – доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат історичних наук, доцент

Крук Станіслав Леонідович – доцент кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат педагогічних наук, доцент

Купчишина Валентина Чеславівна – старший викладач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, кандидат педагогічних наук, доцент

Курпіль Каміла Петрівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Кухта Юрій Олександрович – здобувач освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Куций Олександр Анатолійович – доцент кафедри теоретичної та практичної психології Національного університету «Львівська політехніка», кандидат психологічних наук, доцент.

Кушнір Олександр Іванович – аспірант Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Левицька Людмила Вікторівна – старший викладач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, кандидат психологічних наук, доцент

Левченко Юлія Андріївна – здобувачка освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти Національного університету цивільного захисту України

Ленчинська Анастасія Анатоліївна – практичний психолог, психотерапевт, клінічний психолог, магістр психології

Лінь Юаньюе – здобувачка освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», освітня програма «Психологія»

Лозинська Ольга Миколаївна – викладач кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Лозинський Олег Михайлович – старший викладач кафедри практичної психології та педагогіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат психологічних наук

Лукашик Олена Олександрівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, освітня програма «Дошкільна освіта»

Луцишин Ольга Ігорівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, освітня програма «Соціальна робота»

Лущ Олег Степанович – здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Макар Анна-Марія Степанівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка, освітня програма «Логопедія»

Макогончук Наталія Віталіївна – доцент кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, кандидат педагогічних наук, доцент

Марчук Сергій Степанович – завідувач кафедри загальної педагогіки, психології та методики початкової освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, кандидат педагогічних наук

Матвійчук Тарас Дмитрович – доцент кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат соціологічних наук

Матвійчук Тетяна Фартівна – доцент кафедри педагогіки та психології Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського, кандидат педагогічних наук, доцент

Матійків Ірина Миколаївна – доцент кафедри технологічної освіти факультету технологій та дизайну Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник

Мацегора Яніна Володимирівна – доцент кафедри практичної психології Навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник

Мацигін Анна Василівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, освітня програма «Практична психологія»

Мачинська Наталія Ігорівна – завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка; доктор педагогічних наук, професор

Михайлецька Анастасія Юріївна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, освітня програма «Практична психологія»

Михайлюк Ольга Миронівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка, освітня програма «Логопедія»

Морозовський Олександр Анатолійович – начальник відділу з питань забезпечення миротворчої діяльності МВС (Спеціальний миротворчий центр) Національної академії внутрішніх справ

Нестер Анатолій Антонович – доцент кафедри будівництва та цивільної безпеки Хмельницького національного університету, доктор технічних наук, доцент

Неурова Алла Борисівна – начальник відділення психологічного забезпечення В/Ч 4114 Національної гвардії України, кандидат психологічних наук, доцент, старший лейтенант

Огірко Олег Васильович – доцент кафедри філософії та педагогіки Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені Степана Ґжицького, доктор філософії, доцент

Олійник В'ячеслав Олександрович – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня освіти кафедри соціології та психології навчально-наукового інституту № 5 Харківського національного університету внутрішніх справ

Олійник Лідія Юріївна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, освітня програма «Експериментальна та кризова психологія»

Опушко Надія Романівна – доцент кафедри педагогіки і освітнього менеджменту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, кандидат педагогічних наук, доцент

Пампура Ігор Іванович – старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем управління правоохоронною діяльністю та її психологічного супроводження Навчально-наукового інституту післядипломної освіти Національної академії внутрішніх справ

Партико Неоніла Вікторівна – доцент кафедри теоретичної та практичної психології Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти, Національний університет «Львівська політехніка», кандидат психологічних наук, доцент

Партико Неоніла Вікторівна – доцент кафедри теоретичної та практичної психології Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», кандидат психологічних наук, доцент

Перелигіна Ліна Анатоліївна – професор кафедри психології діяльності в особливих умовах Національного університету цивільного захисту України, доктор біологічних наук, професор

Пилипенко Лілія Віталіївна – старший викладач кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Пилипець Оксана Василівна – викладач кафедри українознавства та міжкультурної комунікації Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Платонов Владислав Максимович – науковий співробітник навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології Навчально-наукового інституту управління та безпеки населення Національного університету цивільного захисту України, доктор філософії з психології

Подкоритова Лариса Олександрівна – доцент кафедри психології та педагогіки Хмельницького національного університету, кандидат психологічних наук, доцент

Полянчук Анастасія Ростиславівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, освітня програма «Дошкільна освіта»)

Попелюшко Роман Павлович – професор кафедри теоретичної та консультаційної психології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор психологічних наук, доцент

Попелюшко Роман Павлович – професор кафедри теоретичної та консультаційної психології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор психологічних наук, доцент

Попелюшко Роман Павлович – професор кафедри теоретичної та консультаційної психології Українського державного університету імені М. Драгоманова, доктор психологічних наук, доцент

Приходько Ігор Іванович – професор кафедри практичної психології Навчально-наукового інституту «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, доктор психологічних наук, професор

Руденко Лариса Анатоліївна – професор кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, доктор педагогічних наук, професор

Саламон Олег Леонтійович – асистент кафедри спеціальної освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка

Сачук Тетяна Андріївна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, освітня програма «Практична психологія»

Сербенюк Софія Валеріївна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка, освітня програма «Логопедія»

Силюк Марта Вікторівна – курсантка факультету безпеки державного кордону Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького

Сиротюк Оксана Василівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, Освітня програма «Початкова освіта»

Сірко Роксолана Іванівна – начальник кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, доктор психологічних наук, професор

Слободяник Володимир Іванович – начальник Інституту післядипломної освіти Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат психологічних наук, доцент

Смолінська Олеся Євгенівна – завідувач кафедри філософії та педагогіки Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, доктор педагогічних наук, професор

Соловійов Валерій Федорович – завідувач кафедри педагогіки та психології Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського, доктор педагогічних наук, доцент

Стельмах Оксана В'ячеславівна – заступник начальника кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат психологічних наук, доцент

Сторожко Маргарита Миколаївна – здобувачка освіти другого (магістерського) рівня освіти факультету психології Національного університету цивільного захисту України, освітня програма «Екстремальна та кризова психологія»

Сулятицький Іван Васильович – доцент кафедри спеціальної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка, Голова українського центру психології безпеки, кандидат психологічних наук, доцент

Тарасенко Неллі Вікторівна – доцент кафедри соціальної роботи Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, кандидат педагогічних наук, доцент

Тимошук Надія Олександрівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, освітня програма «Початкова освіта»

Тимчук Ірина Олегівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, освітня програма «Практична психологія»

Ткачик Оксана Тарасівна – здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Топчило Анна Валеріївна – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня освіти ад'юнктури навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології Навчально-наукового інституту управління та безпеки населення Національного університету цивільного захисту України, освітня програма С4 Психологія

Треф'як Костянтин Любомирович – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня освіти Міжрегіональної академії управління персоналом

Трусевич Оксана Мирославівна – доцент кафедри прикладної математики і механіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат фізико-математичних наук, доцент

Фараонов Георгій Євгенійович – здобувач освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету безпеки державного кордону Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, освітня програма «Безпека державного кордону»

Федорчак Софія Володимирівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка, освітня програма «Логопедія»

Федорчук Оксана Юріївна – старший викладач кафедри природничо-математичної, світоглядної освіти та інформаційних технологій Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, кандидат біологічних наук

Харченко Світлана В'ячеславівна – професор кафедри психології, соціології та педагогіки Навчально-наукового інституту № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент

Хлонь Олександр Михайлович – доцент кафедри філософії та психології Київський університет інтелектуальної власності та права, кандидат психологічних наук, доцент

Цао Юй – здобувачка освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», освітня програма «Психологія»

Цюпенко Тетяна Анатоліївна – викладач кафедри правознавства та гуманітарних дисциплін Вінницького навчально-наукового інституту економіки Західноукраїнського національного університету, аспірантка кафедри психології та соціальної роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Цюприк Андрій Ярославович – завідувач кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, доктор педагогічних наук, доцент

Чайковська Анастасія-Олена Ігорівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка, освітня програма «Спеціальна освіта (Логопедія)»

Чечільницька Юлія Дмитрівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, освітня програма «Екстремальна та кризова психологія»

Чупандіна Галина Василівна – здобувачка освіти третього (освітньо-наукового) рівня освіти Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, освітня програма «Соціальна робота».

Шаптала Руслана Євгенівна – здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Швалб Антон Юрійович – доцент кафедри прикладної психології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидат психологічних наук, доцент

Шевякова Марія Олексіївна – здобувачка освіти другого (магістерського) рівня освіти факультету «Технічний переклад» Університету Саленто (м. Лече, Італія), освітня програма «Технічний англійський переклад»

Шемчук Вадим Андрійович – докторант наукового відділу організації підготовки та атестації науково-педагогічних кадрів Науково-методичного центру організації наукової та науково-технічної діяльності Національного університету оборони України, кандидат педагогічних наук, старший дослідник

Шикула Олександра Петрівна – доцент кафедри психології та соціально-гуманітарних дисциплін Національного лісотехнічного університету України, кандидат філософських наук, доцент

Штепа Олена Станіславівна – доцент кафедри психології Львівського національного університету імені Івана Франка, кандидат психологічних наук, доцент

Юнчик Надія Петрівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, освітня програма «Дошкільна освіта»

Юсип Яна Ігорівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, освітня програма «Соціальна робота»

Якимович Ольга Несторівна – старший викладач кафедри філософії та педагогіки Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, кандидат педагогічних наук

Яремко Роман Ярославович – доцент кафедри практичної психології та педагогіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат педагогічних наук, доцент

Ярошук Наталія Петрівна – старший викладач циклової комісії шкільної, дошкільної педагогіки, психології та методик, практичний психолог Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

Ясюк Софія Михайлівна – здобувачка освіти першого (бакалаврського) рівня освіти факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, освітня програма «Дошкільна освіта»

Інформація про наукових керівників

Боснюк Валерій Федорович – доцент кафедри психології Національного університету цивільного захисту України, кандидат психологічних наук доцент

Вдович Світлана Михайлівна – доцент кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

Голя Галина Миколаївна – викладач кафедри загальної педагогіки, психології та методики початкової освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

Данильчук Лариса Олексіївна – професор кафедри соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Полтава), доктор педагогічних наук, професор

Дзюба Лідія Федорівна – професор кафедри прикладної математики і механіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, доктор технічних наук, професор

Кердивар Валентин Віталійович – начальник навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології Навчально-наукового інституту управління та безпеки населення Національного університету цивільного захисту України, доктор філософії

Козігора Марія Анатоліївна – старший викладач кафедри загальної педагогіки, психології та методики початкової освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, доктор філософії за спеціальністю Психологія

Костишин Емілія Іванівна – доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат історичних наук, доцент

Ларіонов Станіслав Олександрович – начальник кафедри психології та педагогіки Національної академії Національної гвардії України, кандидат психологічних наук, доцент

Литвин Андрій Віленович – професор кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, доктор педагогічних наук, професор

Лозинська Ольга Миколаївна – викладач кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Макогончук Наталія Віталіївна – доцент кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького, кандидат педагогічних наук, доцент

Пилипенко Лілія Віталіївна – старший викладач кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Призванська Роксоляна Антонівна – доцент кафедри спеціальної освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка, голова Українського центру психології безпеки, кандидат психологічних наук, доцент

Руденко Лариса Анатоліївна – професор кафедри практичної психології та педагогіки факультету психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, доктор педагогічних наук, професор

Сулятицький Іван Васильович – доцент кафедри спеціальної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка, Голова українського центру психології безпеки, кандидат психологічних наук, доцент

Тарасенко Неллі Вікторівна – доцент кафедри соціальної роботи Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, кандидат педагогічних наук, доцент

Фаловська Ірина Дмитрівна – доцентка кафедри загальної педагогіки, психології та методики початкової освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, кандидат економічних наук

Чередниченко Тетяна Володимирівна – старший викладач кафедри психології діяльності в особливих умовах Національного університету цивільного захисту України

Шевяков Олексій Володимирович – професор кафедри «Фінанси, облік та психологія» Українського державного університету науки і технологій, доктор психологічних наук, професор

Яремко Роман Ярославович – доцент кафедри практичної психології та педагогіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, кандидат педагогічних наук, доцент

Наукове видання

ОСОБИСТІСТЬ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Матеріали

XII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю

Літературне редагування, верстка – С. М. Вдович

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності